

Mamma och Selma Lagerlöf

Foto: Anders Christianson

Min mamma Inga Maria Bjurström föddes 1898 i Torsåkers församling i Gästrikland. Hennes far Edvard Bjurström var hyttarbetare vid Gammelstilla bruk och hennes mor Märten Majt Olsdotter kom från Våmhus i Dalarna.

Mamma började i Gammelstilla skola vårterminen 1905 och gick först fem terminer i småskola med Fanny Hartman som lärarinna, därefter åtta terminer i folkskola med Olle Hellenius som lärare. Hon skrevs ut 14 juni 1911. Hennes bästa ämnen var Innanläsning och Räkning där hon genomgående hade AB i betyg.

En gång när hon gick i folkskolan fick hon verkligen nytta av sina kunskaper i innanläsning. Hon fick "leka lärare" för småskolebarnen när deras lärare hade fått förhinder. Hon har berättat för mig hur "mallig" hon var när hon, sittandes på ett bänkklock, läste högt för de andäktigt lyssnande barnen. Hon läste ur Selma Lagerlöfs "Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige" som kom ut i två delar 1906 och 1907. Det var så mammas intresse för litteratur väcktes.

Man blir ju imponerad av att god ny litteratur så snabbt kunde spridas till minsta småskola.

Några år senare flyttade mamma till Stockholm är hon fick arbete som skobiträde. I hennes kvarlåtenskap hittar jag ett antal av Selmas böcker i Bonniers vita band som hon fått, ofta med en hälsning från någon uppvaktande kavaljer som visste vad hon gillade: Körkarlen, Mårbacka, Charlotte Löwensköld. Bland hennes tidiga favoritförfattare fanns även Marika Stiernstedt.

Senare var hon nästan ständigt med i bokcirklar tillsammans med ett antal grannfruar. Alla medlemmar köpte var sin bok som fick cirkulera mellan medlemmarna. Motto kan sägas vara: Köp en och läs tio böcker! I dessa cirklar hittade hon nya favoriter: Alice Lyttkens, Olle Hedberg och Wilhelm Moberg för att nämna några. Hon höll sig också underrättad om vad som hände i världen genom daglig läsning av morgontidningar.

Under hela sitt liv var hon en hängiven bokläsare. Nedsatt syn som kom med åldern hindrade henne inte från att läsa. Barn och barnbarn turades om att hämta litteratur i form av ljudbandskassetter på syncentralen. Dessa satte hon in i sin bandspelare liksom de kassetter med morgontidningens innehåll som till en början damp ner i brevlådan men senare sändes per radiovåg.

Mamma blev 99 1/2 år innan hon dog. Hon var helt klar i huvudet in i det sista. Jag vill hävda att hennes stora litteraturintresse verksamt bidrog till att hålla demensen borta.

Anders Christianson